

Obilježavanje uvrštavanja
međimurske popevke na UNESCO-ov
Reprezentativni popis nematerijalne
kulture baštine čovječanstva

Ti si meni po sardini srea

26.11.
& 28.11.
2019.

PROGRAM:
KONCERT MEĐIMURSKIH POPEVKI

**STRUČNO-ZNANSTVENI KOLOKVIJ
UZ UMJETNIČKI PROGRAM**

KONCERT MEĐIMURSKIH POPEVKI

**Centar za kulturu Čakovec,
utorak 26.11.2019. u 18 sati**

1. UVERTIRA

Limena glazba Dekanovec
Na temu MEĐIMURJE MALO ZEMLJO
MILENA

2. SNOČKA SAM SADILA KITU RUŽMARINA

Ženska vokalna skupina KUU
"Društvo žena Gornji Kraljevec"

3. MURA, MURA

Solistica: Renata Kramar
KUD Mura Mursko Središće

4. MEĐIMURSKI SPLET

Tamburaški orkestar Stjepan Bujan Stipić
Čakovec
Ženska vokalna grupa KUU Veseli
Međimurci Čakovec

5. ŽIVEC KAMEN

Solist: Ivan Mađarić
KUD Šandorovec

6. DEJ MI BOŽE OČI SOKOLOVE

Solistica: Tena Panić
KUD Donji Vidovec

7. MI DIVOJKE VRTNE ROŽICE DO POL NOČI POVEČ GOLUB

Limena glazba Dekanovec
Solistica: Tamara Korunek
Solist: Karlo Čeh

8. POČNEM LISTEK PISATI

Ženska vokalna skupina PZ Josip Štolcer
Slavenski Čakovec

9. KUPIL MI JE TU BALJEDU BARŠUNJSKU

Solistica: Cecilija Merkač – Hudopisk

10. PREKO DRAVE GRMLJAVICA

Tamburaški orkestar Stjepan Bujan Stipić
Čakovec
Ženska vokalna grupa KUU Veseli
Međimurci Čakovec

11. DREMLE MI SE DREMLE

Ženska vokalna grupa Sveti Marko Selnica

12. V KOTORIBI CUG MAŠINA FUČNULA

Pjevačka skupina KUD-a Općine Donji
Kraljevec

13. LJUBAV SE NE TRŽI

Muška vokalna skupina KUU Seljačka
sloga Nedelišće

14. VESELA TRLJA

Ženska vokalna skupina KUD-a Podturen

15. DA BI SE ZRUŠILE

Muška vokalna skupina KUD-a Katruže
Ivanovec

16. DOK SAM SNOČKA IŠLA DIMO

Solist: Saša Štefić
KUD „Seljačka sloga“ Donja Dubrava
Cimbal: Neven Kolarić

17. FTIČEK VELI

Dječji vrtić Cvrčak Čakovec
PO „Stonoga“ Novo Selo Rok

18. MARA IŠLA Z FERKETINEC

Ženska vokalna skupina KUU Zasadbreg

19. DE SO ONO FTIČICE

Ženska vokalna skupina STRIDONNE
- Štrigova

20. VUPREM OČI

Solistica: Tamara Korunek
Cimbal: Neven Kolarić

21. MEĐIMURJE KAK SI LEPO ZELENO

Svi izvođači

STRUČNO ZNANSTVENI KOLOKVIJ UZ UMJETNIČKI PROGRAM

**Velika dvorana Središnjice
Matice hrvatske u Zagrebu
Strossmayerov Trg 4
četvrtak 28.11.2019. u 15 sati**

**Ženska vokalna skupina KUU Društvo žena
Gornji Kraljevec**
Snočka sam sadila kitu ružmarina

Otvorenje programa: **pozdravna riječ
predstavnik Matice hrvatske, Ureda
predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović,
Ministarstva kulture RH i Međimurske
županije**

**Projekcija dokumentarnog filma
Međimurska popevka, a folksong from
Međimurje (Croatia) (10') Lidije Bajuk
(Pozitiv film Zagreb., Ministarstvo kulture
RH)**

akademik Dragutin Feletar
Međimurska popijevka u hrvatskom
povijesnom kontekstu

Na primjedbu da mađarski narodni melos ima (očiti) utjecaj na hrvatsku međimursku narodnu popijevku, akademik Vinko Žganec bi odgovorio da je zapravo bilo obrnuto. Kao konjanički narod, koji se kao klin zabio među slavenske narode u Panoniji, Mađari nisu mogli imati formiranu narodnu glazbenu tradiciju. Zato je prelijepa i specifična mađarska narodna pjesma rezultat utjecaja i miješanja melosa okolnih naroda. Dakle, moglo bi se zaključiti da su hrvatski (osobito međimurski) utjecaji na mađarsku narodnu glazbu bili vrlo značajni, posebice u fazi nastajanja. U kasnijoj fazi prožimanja, jačali su i utjecaji formirane mađarske narodne glazbe na međimurski narodni melos, tim više što je Međimurje nekoliko stoljeća živjelo pod upravom Mađara. U kontekstu napaćene povijesti Međimurja, upravo elegična, nostalgična i životna narodna popijevka bila je za Međimurce „rame za plakanje“, ona ih je tješila i u velikim teškoćama, ali i radovala u vedrim trenucima. Zato su narodni stvaratelji u popijevku unosili i srce i dušu, svoje najdublje osjećaje i uz specifičan glazbeni izričaj. Može se ustvrditi da je upravo narodna popijevka bila jedan od temelja i najvažnijih čimbenika povijesnog očuvanja hrvatskog identiteta Međimurja.

mons. prof. dr. sc. Juraj Kolarić

Religiozna međimurska popevka kao čuvarica hrvatskog identiteta Međimurja

»Insula Muro-Dravana« ili »perivoj gornje Hrvatske«, kako u svojem djelu *Natale solum...* (1752) piše pavlin Josip Bedeković Komorski, prečesto je neopravdano zapostavljeno, zanemareno i zaboravljeno Međimurje, prelijepi kraj »med dvema vodama«. A ta je naša »Hrvatska u malom« natopljena krvlju i suzama. Omeđen Murom i Dravom, najsjeverniji i tijekom povijesti najizloženiji hrvatski prostor u svojoj je prošlosti osjetio svu tragediju povećanih apetita moćnih susjeda. Tu je živi, radi i stari mali čovjek, vjieran svojoj rodnoj grudi i zaljubljen u nju. Raspršen po svim kontinentima, kao građanin svijeta uvijek se u zavičaj rado vraća s pjesmom na usnama – nadaleko poznatom po tugaljivosti, ali i životnosti. U njoj je opjevana priroda koja mu je, uz bezbrojne muke, priredila i pregršt ljepote. U teškim trenucima svoje povijesti, međimurski čovjek sklonio se u crkvu, u kojoj mu nitko nije mogao zabraniti materinsku riječ i pjesmu – utjehu, snagu i otpor prema onima koji su mu htjeli zatrti nacionalnu svijest. Uspostavivši svoju upravu nad Međimurjem od 1094. godine, zagrebački biskupi i međimurski svećenici Međimurje su sačuvali Hrvatskoj. Zbog toga je povijest njegove popijevke najvećim dijelom i povijest Katoličke Crkve u Međimurju. Međimurski svećenici (npr. Žganec, Lajtman, Lipnjak, Vuk Croata) te tzv. *kantori* i *školniki* (npr. Andrašec, Mustač) zapisivali su međimursku popijevku, o kojoj također svjedoče pučke pjesmarice (npr. Prekmurska, Donjodubravaska, Svetođurska, Priločka, Kelemenova). Na proštenjima i hodočašćima pobožni su Međimurci iz

međimurske popijevke crpili nadahnuće i vjeru, postavši zblizitelji naroda i poticatelji prijateljstva.

Ženska vokalna skupina Zbora umirovljenika Čakovec

Dojdi, mili, dojdi, na pol pota pred me
Ružmarin je ocvel

Dragica Karolina Šimunković, prof. glazbene kulture

Glazbene osobine starijih napjeva međimurske popevke

Međimursku popevku treba upoznati i dati joj priliku dan nam se sviđi jer je njezina najznačajnija karakteristika arhaičnost melodije. Što čini tu melodiku tako osebnom i upečatljivom? Kako je približiti mladim generacijama i pri tom sačuvati njezinu izvornost?

dr. sc. Stjepan Hranjec, prof. emeritus

Međimurska popijevka (i) kao umjetnost riječi

Svaka se popijevka, tako i tradicijska međimurska, objavljuje melodijom *vižom* i riječju, tekstem. Obje sastavnice su u tradicijskoj performansi u jedinstvu. Ukratko, *viža* je košuljica u koju je odjevena riječ, umjetnička jezična struktura. Međutim, u gotovo svim osvrtima i zbirkama o međimurskoj popijevci vrlo se malo govori upravo o jeziku te popijevke kao jezično-stilskom fenomenu; ako se i spomene, te pripomene ostaju na razini nabiranja motivskoga svijeta. Zato se u ovom članku nastoji pokazati umjetnička struktura jezika u međimurskoj popijevci.

Za primjere odabrane su četiri popijevke: *Lépo naše Međimórje, V Kotoribi cug mašina fučnula, Ružica sam bila i Protuletje nam dohàja*. Isto tako u dodatku se aktualizira problem dijalektnoga zapisa i naglašava izuzetna potreba na izvođenju i afirmiranju popijevke na vrelu, među pjevačima, što je obveza svih nas, osobito nakon uvrštenja međimurske popijevke na popis svjetske kulturne baštine.

Henrik Šimunković (bas bariton) i Mario Jagec (saksofon)

'915. leto

prof. dr. sc. Tvrtko Zebec

Popevka u etnokoreološkim istraživanjima

Kratkim pregledom istraživanja međimurskog tradicijskog plesa, u ovom će prilogu biti riječi o *međimurskoj popevki* iz perspektive plesnih tradicija. Svaki od istraživača, Josip Štolcer Slavenski, Vinko Žganec, Ivan Ivančan, Marija Novak, Lidija Bajuk i Josip Krnjak, da se istakne samo neke, dao je svoj obol istraživanjima međimurskih plesova te tako doprinio općoj popularnosti *međimurske popevke* i njezinoj percepciji u hrvatskoj te upisom na UNESCO-ov popis svjetske baštine i u međunarodnoj javnosti.

Tamara Korunek (sopran), Neven Kolarić (cimbal)

Vuprem oči

dr. sc. Lidija Bajuk

Međimurska popevka u međimurskim kolima

Odjeci stihovanih obrednih tekstova u međimurskim godišnjim i svadbenim pjevanim kolima vjerojatno su najstarija glazbena nematerijalna kulturna baština Međimurja. Naime, tekstološkim, dijalektološkim etnomuzikološkim i etnokoreološkim obilježjima njihovih napjeva ishodište je u predodžbama starih Slavena za plodnost i rodnost zadružne porodice i lokalne zajednice. Budući da su svjedočanstvo o povijesnom susretanju i prožimanju slavenskoga pretkršćanstva i kršćanstva, nužno ih je pomnije istražiti i u kontekstu mogućega doseljenja povijesnih Hrvata iz Zakarpača. Zbog razgradnje uvjetovane fragmentarnom izvedbom i atraktivnosti novije plesne tradicije na folklornoj sceni, pjevana međimurska kola zahtijevaju reafirmaciju i nov folklorni pristup u očuvanju izvedbene cjeline.

Ladislav Varga (klarinet) i Marko Žerjav (gitar)

Zelena dobrava – V Kotoribi cug mašina fučnula

Pauza (17.20 – 17.30 sati)

prof. dr. sc. Grozdana Marošević

Nevidljivo 'blago' na pločama – O Gavazzijevu putu s fonografom kroz Međimurje 1924. godine

Premda je neosporno najvažniji doprinos bilježenju, istraživanju i promicanju *međimurske popevke* u 20. stoljeću dao etnomuzikolog Vinko Žganec, kako svojim zbirkama tako i angažmanom u javnom

kulturnom životu, početnim naporima njezinu vrednovanju kao dijelu hrvatske nacionalne baštine svakako je pridonio i etnolog Milovan Gavazzi, koji je rujnu 1924. godine, u sklopu suradnog programa Odjeka za pučku muziku Etnografskog muzeja u Zagrebu i Phonogrammarchiva iz Beča, prigodom trodnevnog posjeta Međimurju fonografom zabilježio karakteristične primjere međimurske glazbene baštine. Na osnovi Gavazzijeva iscrpnog izvještaja o terenskom snimanju (objavljenog u časopisu *Sveta Cecilija* 1924. i 1925.), dokumentarnih podataka zabilježenih u protokolima bečkoga Phonogrammarchiva (dijelom objavljenih u časopisu *Narodna starina* 1931.), u izlaganju će se prikazati taj istraživački pothvat i odabranim primjerima predstaviti ta najstarija zvučna zbirka *međimurskih popevki*.

Komedija

(bajs: Neven Kolarić, gitara i glas: Igor Baksa; Miloš Rok: klarinet, Bojan Krušec: truba, Marinko Marciuš: cahon)
Protuletje se otpira

dr. sc. Irena Miholić

Od zvuka do nota i natrag: međimurska popevka, izvedbe i bilježenja

U izlaganju se govori o bilježenju *međimurske popevke* u zbirkama (uglavnom objavljenima), o važnosti zbirki u daljnjem životu *međimurske popevke*, o terenskim bilježenjima izvedbe (rukopisnim melografranjem i snimanjem). Predstaviti će se primjeri bilježenja iz

nekoliko pjesmarica i osvrnuti se na njihove osobitosti. Istaknut će važnost tih postupaka kroz primjere iz suvremenoga glazbenog života.

Dunja Knebl (glas i gitara)

Kralj i devojka

doc. dr. sc. Krunoslav Mikulan

Međimurska popevka u izdanjima Ogranka Matice Hrvatske Čakovec

Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu objavio je nekoliko knjiga koje su posvećene *međimurskoj popevki* ili pak je obrađuju djelomice. Najznačajniji je pretisak knjige Vinka Žganca iz 1916. godine, *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja* (2014). Ogranak je objavio i pretisak novijih izdanja istoga autora iz 1924. i 1925. godine (2015). Bivši predsjednik prof. dr. sc. Stjepan Hranjec uredio je zbirku *Cvetnjak međimorskih popevki* (2016). Te knjige doprinijele su očuvanju kulturnog identiteta Međimurki i Međimuraca, a u Ogranku matice hrvatske u Čakovcu i dalje se planiraju projekti o *međimurskoj popevki* "na karti svijeta".

Lea Šprajc (glas i gitara)

Guči, golob, guči

Dejan Buvač

Međimurska popevka – „ sreća“ med Murom i Dravom

Predsjednik Zajednice Hrvatskih kulturno-umjetničkih udruga (HKUU) Međimurske županije osvrnut će se na povijesne i aktualne podatke o ulozi,

članstvu i načinima Zajednice HKUU Međimurske županije u očuvanju *međimurske popevke*.

Janja Kovač, dipl. etn.

Riznica Međimurja – nematerijalna baština Međimurja u muzejskim zidinama

Muzej Međimurja Čakovec (MMČ) u svojim etnografskim zbirkama čuva dijelove dviju iznimnih ostavština – Vinka Žganca i Marije Novak. Rođeni Međimurci oboje su bili predani terenski istraživači usmene baštine Međimurja, u svojem radu zabilježili tisuće naziva mikrolokacija, napjeva, priča i drugih narativa. Fizički predmeti iz njihove ostavštine bit će predstavljeni u *Riznici Međimurja*, novom dijelu Muzeja Međimurja Čakovec (MMČ) koji će 2020. biti otvoren u fortifikacijskoj zgradi Starog grada u Čakovcu. Jedan od dva stalna postava bit će posvećen nematerijalnoj baštini Međimurja. Među do sada petnaest nematerijalnih dobara Republike Hrvatske na UNESCO-ovu Reprezentativnom popisu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva, prošle godine uvrštena je i *međimurska popevka*. Izlaganje se odnosi i na načine istraživanja nematerijalne baštine u redovitom radu MMČ-a, na suradnju s nositeljima vještina na terenu i na oblike predstavljanja, s naglaskom na istraživanje *međimurske popevke*.

Josipa Lisac (glas) i Marija Mlinar (harfa)

Zvira voda iz kamena

Izložba i domjenak (19 – 20 sati)

Odlukom UNESCO-va Međuvladina odbora za nematerijalnu kulturnu baštinu, na sjednici u Port Louisu u Mauricijusu 28. studenoga 2018. godine, **međimurska popevka** uvrštena je na **UNESCO-ov Reprezentativni popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva**. Stoga će se, pod zajedničkim nazivom *Ti si meni po serdini srca – međimurska popevka* na UNESCO-vu Reprezentativnom popisu

nematerijalne kulturne baštine čovječanstva, na godišnjicu tog događaja u Centru za kulturu Čakovec održati svečani folklorni koncert, a u Središnjici Matice hrvatske u Zagrebu stručno-znanstveni kolokvij, umjetnički program i izložba o *međimurskoj popevki* iz povijesnog, teološkog, književno-umjetničkog, jezikoslovnog, etnomuzikološkog, etnokoreološkog,

etnološkog, folklorističkog i muzeološkog diskursa. Suorganizatori manifestacije su Odjel za arheologiju i etnologiju Matice hrvatske u Zagrebu, Institut za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu, Međimurska županija, Zajednica hrvatskih kulturno-umjetničkih udruga Međimurske županije, Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu i Udruga Matapur.

POD POKROVITELJSTVOM:

Predsjednica RH
Kolinda Grabar-Kitarović

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture

ORGANIZATORI:

MEĐIMURSKA
ŽUPANIJA

maticahrvatska

Zajednica hrvatskih
kulturno-umjetničkih udruga
Međimurske županije

SUORGANIZATORI:

Odjel za arheologiju i etnologiju Matice hrvatske u Zagrebu
Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu

Institut
za etnologiju
i folkloristiku

udrugamatapur

PROGRAMSKI VODITELJI I KOORDINATORI:

Lidija Bajuk
Dejan Buvač

